

своє ставлення до тих чи інших проблем чи подій. Ознаками успішності навчання тут є вміння міркувати, аналізувати, робити висновки, узагальнювати, застосовувати знання до різних ситуацій, наводити приклади, докази.

Але матеріал гуманітарних дисциплін через його специфіку має дуже обмежену придатність до формалізації. Особливістю гуманітарного знання є саме його творча спрямованість, багатоваріантність не лише відповіді, а й рішення; воно не може бути конкретним, будуватися лише за принципом «так» або «ні». Тому тести у викладанні гуманітарних дисциплін можуть застосовуватися лише в окремих випадках, насамперед із метою перевірки знання матеріалу «аксіоматичного» характеру – термінології, методів, принципів, законів, теорій тощо. Надмірне захоплення тестовими методами перевірки призводить до негативного впливу на навчальний процес [2].

Отже, тест як система завдань специфічної форми і відповідного змісту є науково обґрунтованим інструментом оцінювання знань, умінь і навичок студентів, допомагає здійснювати індивідуальний контроль результатів навчання кожного з них, мобільно керувати навчально-виховним процесом, але не може використовуватися як універсальна форма контролю якості знань студентів, особливо з дисциплін гуманітарного циклу.

Список використаних джерел

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
2. Кальнік О. Традиційні та інноваційні методи контролю навчальних досягнень із гуманітарних дисциплін / О. Кальнік // Педагогічні науки. – 2013. – № 3 (59). – С. 37-42.
3. Лисак Г.О. Контроль навчальних досягнень студентів в умовах кредитно-трансферної системи навчання // Г.О. Лисак // Вісник Запорізького національного університету. – 2008. – № 1. – С. 157-162.
4. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Л. Ортинський. — К. : Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.
5. Оцінка знань студентів та якості підготовки фахівців (методичні та методологічні аспекти): навч. посіб. / [А.Й. Ягодзінський, А.О. Муромцева, Л.В. Іванова та ін.]; Одеський держ. економічний ун-т. – К., 1997. – 216 с.
6. Приходько В.В. Педагогічний контроль у вищій школі: навчальний посібник / Приходько В.В., Вікторов В.Г. ; заг. ред. і передмова В.В. Приходько. – Д. : Національний гірничий університет, 2009. – 150 с.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІV КУРСУ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ПІД ЧАС НАПИСАННЯ ІСТОРІЇ ХВОРОБИ

Дмитренко М.І., Куліш Н.В., Нестеренко О.М., Лучко О.В.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено питання пошуку нових ефективних методів навчання студентів на кафедрі ортодонції. Одним із таких методів є написання студентами навчальної історії хвороби.

New effective methods of students' teaching at the Department of Orthodontics are described in the article. One of such methods, writing of medical history by students, is analyzed.

Ключові слова: ефективність навчання студентів, кафедра ортодонції, навчальна історія хвороби.

Упродовж двадцятип'ятирічного періоду української незалежності національна система вищої медичної освіти перебуває в стані постійного реформування як наслідку інтенсивних державотворчих процесів на основі переосмислення і переоцінки власних історичних традицій та запозичення реформаторських надбань зарубіжних країн. Проголошення Україною курсу на євроінтеграцію вимагає підвищення якості професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових і загальноєвропейських стандартів із метою посилення конкурентоздатності вітчизняної вищої медичної освіти, оптимізації умов для міжнародної мобільності студентів-медиків і розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному і міжнародному ринках праці [2; 3].

Провідна мета державних стандартів підготовки спеціаліста-лікаря – формування соціально-особистісних якостей студентів, відповідних загальнокультурних компетенцій, а також отримання вищої профільної професійної освіти і формування передбачених ОКХ і ОПП професійних компетенцій у відповідних галузях діяльності за обраною спеціальністю. Цьому сприяє контекстне навчання, яке базується на використанні в навчальному процесі елементів професійної діяльності. У контекстному навчанні однією з базових форм діяльності студентів є навчально-професійна діяльність, під час якої студент виконує реальні дослідні або практичні функції. Успішна підготовка лікарів у вищій медичній школі пов'язана з пошуком нових ефективних форм навчання, а також активного використання апробованих методів. Одним із таких методів є написання студентами навчальної історії хвороби [4].

Історія хвороби, написана студентом, – це робота, в якій він має продемонструвати вміння спілкування з хворим; здатність збирати, аналізувати й узагальнювати отримані від хворого відомості; вміння описати загальний стан хворого, стан різних його систем; навички групувати отриману при обстеженні хворого за допомогою прийомів безпосереднього дослідження інформацію в синдроми та встановити попередній діагноз і на його підставі скласти та реалізувати програму додаткового лабораторно-інструментального дослідження з можливим залученням лікарів-консультантів інших спеціальностей; з отриманої сукупності результатів сформулювати клінічний діагноз і обґрунтувати план лікування [5]. До того ж студент має повторити великий обсяг навчального матеріалу, вивченого на 3 курсі, та засвоїти інформацію тематичного плану практичних занять, що передбачені в рамках модуля №2 «Аномалії та деформації зубощелепного апарату» з робочої програми з дисципліни «Ортодонція» для студентів ІV курсу стоматологічного факультету відповідно до ОКХ підготовки фахівців за спеціальністю 7.110106 «Стоматологія» і типового навчального плану додипломної підготовки лікарів освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар-стоматолог».

Щоб полегшити і покращити засвоєння складних питань, авторами Смаглюк Л.В., Куліш Н.В., Карасюнок А.Є.

розроблений посібник, у якому в доступній формі викладено алгоритм написання історії хвороби. Пильна увага приділена тим розділам діагностики і лікування зубощелепних аномалій та деформацій, з якими найчастіше доводиться стикатися лікарю-ортодонту в повсякденній практиці [1]. Аналізуючи перший рік роботи з цим посібником як додатковим джерелом практичної інформації, ми можемо стверджувати, що такі питання історії хвороби, які раніше викликали в студентів труднощі, наприклад, планування ортодонтичного лікування, вибір конструкції ортодонтичного апарата, зараз вирішуються простіше. Це пов'язано з тим, що в згаданому посібнику для кожної зубощелепної аномалії окремо викладені гармонізовані з Європейськими стандартами і рекомендаціями ВООЗ стандарти діагностики, лікування і профілактики зубощелепних аномалій і деформацій.

Згідно з міжнародним проектом «Тюнінг» викладач має створити умови під час самостійної роботи студентів у двох напрямках для розкриття загальних і фахових компетентностей. Студент має проявити здатність навчатися, вміння спілкуватися усно і письмово, вміти планувати час та керувати ним, оскільки за два тижні (за стрічковим принципом навчання) робота має бути виконана та захищена на останньому занятті у вигляді підсумкового модульного контролю. Протягом цього творчого процесу кожен має продемонструвати здатність шукати, обробляти й аналізувати інформацію з різних джерел.

Щодо викладача, то він має можливість оцінити роботу студента за принципом урахування вміння ідентифікувати, формулювати і розв'язувати задачі, засвоювати знання в практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення, проводити дослідження на відповідному рівні, вміння думати абстрактно, аналізувати і синтезувати, працювати самостійно, використовувати інформаційні та комунікативні технології.

Захист історії хвороби (опис результатів обстеження курації пацієнта, аналіз і обґрунтування висновків) – це велика і складна самостійна робота студента, тому викладач коригує можливі помилки методик обстеження і (в разі необхідності) допомагає інтерпретувати отримані дані. Роботу над історією хвороби слід визнати результативною, якщо студент із належною об'єктивністю і логічністю інтерпретував отримані дані та під час захисту історії хвороби аргументовано відповів на всі поставлені питання щодо свого пацієнта.

Захист історії хвороби відбувається у формі обговорення і дискусії в навчальній групі. Викладачем виносяться судження у вигляді словесної та експертної оцінки за п'ятибальною системою. Після закінчення циклу ця оцінка зараховується в загальну рейтингову оцінку студента. Написання навчальної історії хвороби розвиває в студента загальнокультурні та професійні компетенції, а також сприяє об'єктивній оцінці навчальної діяльності студента. Студенти 4 курсу складають підсумкову семестрову атестацію, яка проводиться у вигляді іспиту. Кожен білет містить три питання – два теоретичні й одне практичне. Вони тим чи іншим чином висвітлюються в історії хвороби, що допомагає повторити матеріал попереднього курсу та засвоїти питання другого змістового модуля. Таким чином, цей вид роботи дає змогу оптимізувати засвоєння студентами навчального матеріалу.

Розробка нових методів подачі інформації, використання нових засобів залучення студентів до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, нова система оцінювання – всі ці заходи спрямовані на корекцію викладання наукових дисциплін у вищих медичних закладах освіти. Цей новий напрям жодним чином, на наш погляд, не менше надбання вітчизняної педагогіки, а лише додає креативності, сприяє розширенню можливостей викладання. За останні 25 років суттєво змінився не тільки процес викладання, змінилися люди, їхнє сприйняття, нові технології, способи подачі та засвоєння інформації. Безумовно, ці зміни торкнулися і традиційних технологій навчання, які дещо застаріли. Тому потрібні новітні технології як підготовки самих викладачів, так і нових методів викладання. У цьому контексті слід погодитися з науковцями, які зазначають, що проблема традиційної, знаннево-орієнтованої освіти полягає в суперечності між достатньо високим рівнем засвоєння студентами предметних теоретичних знань і значними труднощами їх використання в практичній діяльності, тому надзвичайно перспективним є компетентнісний підхід у підготовці фахівців, який передбачає не просту трансляцію знань, умінь і навичок від викладача до студента, а формування у майбутніх випускників професійної компетентності.

Список використаних джерел

1. Смаглюк Л.В. Академічна історія хвороби з ортодонції: навчально-методичний посібник / Л.В. Смаглюк, Н.В. Куліш, А.Є. Карасюнок. – Полтава: ТОВ «Бліц Стайл», 2017. – 116 с.
2. Визначення та забезпечення цілей навчання у медичних навчальних закладах відповідно до цілей державних стандартів та принципів Болонського процесу: метод. посібник / [В.М. Казаков, І.С. Вітенко, О.М. Талаєнко та ін.]; Донецький мед. ун-т. – К. ; Донецьк, 2007. – 100 с.
3. Ковальчук Л.Є. Удосконалення самостійної роботи студентів – необхідна умова реалізації ідей Болонського процесу / Л.Є. Ковальчук // Галицький лікар: вісник. – 2008. – Т. 15, № 1. – С. 79–81.
4. Москаленко В.Ф. Про шляхи удосконалення якості вищої медичної освіти в контексті вимог Болонського процесу / В.Ф. Москаленко, О.П. Яворовський, Л.І. Остапюк // Науковий вісник Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця. – 2005. – № 1–2. – С. 106–111.
5. Смаглюк Л.В. Координація самостійної роботи студентів у рамках компетентнісного підходу в організації навчального процесу в вищих медичних закладах / Л.В. Смаглюк, Н.В. Куліш, А.Є. Карасюнок // The unity of science. – 2017. – March. – С. 33-35.